

YANGI O'ZBEKISTONNING TARAQQIYOT STRATEGIYASI-MA'NAVIY-MAFKURAVIY ISLOHOTLAR ASOSI SIFATIDA

Islombek Sodiqov

O'zMU 2-kurs magistranti

Mazkur ishda Yangi O'zbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida ma'naviy yangilanishlar, mafkuraviy o'zgarishlar hamda islohotlar o'ziga xos tahlil qilingan. Ma'naviy-mafkuraviy islohotlarning metodologik bazasi sifatida Yangi O'zbekistonning zamonaviy taraqqiyotini ta'minlashga qaratilgan strategiyaning mafkuraviy, ijtimoiy va siyosiy masalalarga doir ayrim muammolarga e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: Yangi O'zbekiston, Renessans, Taraqqiyot strategiyasi, ma'naviy makon.

“Mening nazarimda, insoniyat dunyosining buyuk bir yoritqichi-ma'naviyat chirog'i bor. Bu chiroqning boshqalardan farqi shuki, u insonning ongi va tafakkurini yoritadi, qalbi, vijdonini uyg'otadi, odamiylik hissini kuchaytiradi.

O'zbekistonning yangi uyg'onish davrini yaratishga kirishgan ekanmiz, har bir yurtodoshimizning qalbi va ongida ana shunday ma'naviyat shu'lasini porlashi va bizni ezgu ishlarga undab, yuksak mas'uliyat tuyg'usi bilan yashashga da'vat etishi zarur”

XXI asr insoniyat tarixida yangi davrni boshlab berdi. Bashariyat taqdirida inson va jamiyatni ozod etishning yangi bosqichi, yalpi yangilanishlar jarayoni amal qila boshladi. Bunday tarixiy o'zgarishlar dunyo iqtisodiy, ma'naviy hamda mafkuraviy jarayonlarining keng miqyosli yangilanishlar pallasiga kirganligining ravshan ifodasidir.

Umumjahoniy yangilanishlar jarayoni avval muayyan mamlakat, keyin bir guruh davlatlar, oxir-oqibatda barcha mamlakatlar taqdiriga, jamiyatlar va jamoalar, alohida insonlar hayotiga bevosita va bilvosita ta'sir ko'rsata boshladi. Dunyo yangilanishlari jarayoniga har bir davlat o'z taraqqiyot ko'lami, ilmiy-ma'rifiy va ma'naviy saviyasi, kamoloti darajasidan kelib chiqqan holda qo'shila boshladi.

Yangilanayotgan O'zbekiston jahon hamjamiyati oqimida o'zining ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy-huquqiy, ma'naviy-mafkuraviy yangilanishlar dasturini ishlab chiqqan mamlakat sifatida o'ziga xos va o'ziga mos mavqe egallab bormoqda. Bu borada Yangi O'zbekistonda ma'naviy makonni rivojlantirish tub ezgu maqsadlarimizdan biri bo'lib qolmoqda. Xo'sh, ma'naviy makonni o'zi nima?

“Yangi ma'naviy makon nima? Mening nazarimda, u-biz orzu qilayotgan Yangi O'zbekistonning ma'naviy qiyofasi yaqqol aks etadigan, xalqimiz intilayotgan va el-yurtimiz baxtiyor yashaydigan ma'naviy jamiyatdir.”

Ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy hayotni maqsadli takomillashtirish, bu muhitni umuminsoniy va milliy qadriyatlar uyg'unligi ruhida rivojlantirish, “Islohotlar xalq uchun” tamoyili asosida mamlakatimizda yangilanishlar jarayoni boshlanishiga nazariy poydevor qo'yildi. Davlat tizimi, jamiyat qurilishi va shaxs ma'naviy dunyosini tubdan isloh qilish yangilangan davlat, o'zgargan jamiyat va komil shaxsni yaratish imkonini bermoqda.

Davlat, jamiyat va shaxsni yangilash jarayonlari, bu jarayonlarni maqsadli boshqarish nechog'li aqliy shijoat, siyosiy iroda hamda qat'iy matonatni talab etganligiga bugungi kunda amin bo'lib turibmiz.

Yangi O'zbekiston tanlagan yo'l inson qadri ustuvor bo'lgan, huquq va erkliklari huquqiy kafolatlangan xalqparvar davlat va jamiyatni shakllantirish yo'lidir. Bu albatta, inson ongi va tafakkurini o'zgartirish, turmush tarzini yangilash orqali vujudga keltirishning yaxlit tizimini ishlab chiqishni, mazkur tizimni ijtimoiy amaliyotga qo'llash chora-tadbirlarini amalga oshirishni taqozo etib bormoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning tomonidan ilgari surilgan "Yangi O'zbekiston strategiyasi" – mamlakatimizda "Yangi O'zbekiston", "Uchinchi Renesans poydevori" g'oyasini amalga oshirish, mamlakatni yangilash va modernizatsiya qilish va milliy g'oyani rivojlantirish omili ekanligidan dalolat beradi. Bu jihatdan, hozirgi davrda keng tarqalayotgan va aholi ongiga singib borayotgan "Inson qadri" degan konseptual tamoyilni amalga oshirishga qaratilgan islohotlar tahlili muhim ahamiyatga ega bo'lmoqda.

Mamlakatimiz taraqqiyotining hozirgi davrida strategik rivojlanish bilan bog'liq yo'nalishlar Yangi O'zbekiston strategiyasida quyidagicha o'z aksini topgan:

- erkin fuqarolik jamiyatini rivojlantirish orqali xalqparvar davlat barpo etish, inson qadr-qimmatini va uning qonuniy manfaatlarini ta'minlash;
- adolat va qonun ustuvorligini mustahkamlash, inson qadr-qimmatini ta'minlash;
- milliy iqtisodiyotni rivojlantirish;
- adolatli ijtimoiy siyosat yuritish va inson kapitalini rivojlantirish;
- ma'naviy va ma'rifiy sohalarda islohotlarni amalga oshirish;
- global muammolarning milliy va mintaqaviy darajadagi yechimlarini topish;
- tinchlik va xavfsizlikni ta'minlash, xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan ustuvor yo'nalishlardan iborat.

Ma'naviy hayotni yangilash, mafkuraviy tamoyillarni aniqlab olishda "inson – jamiyat – davlat" omili hozirgi davr zaruratini aks ettirmoqda.

Bu jihatdan Yangi O'zbekiston strategiyasining ustuvor yo'nalishlari, asosiy tamoyillari va mezonlarini quyidagilardan iboratdir:

birinchidan, Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonining dasturilamali bo'lgan taraqqiyot strategiyasini to'liq amalga oshirish jamiyat a'zolarining islohotlarga daxldorlik tuyg'usi, ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirishga xizmat qiladi;

ikkinchidan, mamlakatda islohotlar va yangilanishlarning keng ko'lamda olib borilishi, raqobatbardosh va ochiq pragmatik makonni yaratish, barqaror rivojlanish maqsadlariga hamohang rivojlanishni ta'minlash kabi paradigmalarga asoslanadigan Yangi O'zbekistonni, Uchinchi Renessans poydevorini barpo etish g'oyasi millatni jipslashtiradi;

uchinchidan, jamiyat qurilishi va davlat boshqaruvining yangilanishi, inson huquq va erkinliklarining ta'minlanishi tamoyillariga amal qilinayotganligini ko'rsatadi;

to'rtinchidan, mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlarning bosh maqsadi inson, uning qadri, ehtiyojlari va manfaatlariga qaratilgani, ularning asl qadriyatga aylanayotgani o'zgarishlar hamda yangilanishlarning tub mohiyatini ifodalaydi;

beshinchidan, mulk huquqiga egalikning yangi shakli vujudga kelayotganligi, shaxs, jamiyat va davlat manfaatleri uyg'unligi tamoyili e'tirof etilayotgan kuchli fuqarolik jamiyati, demokratik boshqaruv, raqibatbardosh bozor iqtisodiyoti mamlakat va xalq ravnaqi asosiga aylanmoqda;

Milliy tiklanishdan milliy yuksalishga o'tish davrida uchinchi Renessans poydevorini qurishga qaratilgan islohotlar markazida milliy g'oya turishi zarur. Chunki, milliy g'oya muayyan xalqning kelajakka intiluvchi maqsadini o'zida mujassamlovchi shiordir. U millatni o'sha maqsad atrofida birlashtiradi, safarbar etadi. Barcha sa'y-harakatlar, intilishlar, bunyodkorlik faoliyati unga muvofiqlashadi. Iqtisodiy, ijtimoiy munosabatlar, huquqiy, siyosiy, mafkuraviy asoslar, ta'lim-tarbiya tizimi chuqur isloh qilinishi milliy g'oyaning asosiy vazifalaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sh.M.Mirziyoyev "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi" Toshkent:"O'zbekiston" nashriyoti,2022.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi Farmoni. "2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida" // Veb-sayt O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumot;ari milliy bazasi-www.lex.uz

3. Sh.M.Mirziyoyev "Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz" O'zbekiston 2017 y